

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toisen kotimaisen kielen kokeilusta perusopetuksessa**

*Asia*

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toisen kotimaisen kielen kokeilusta perusopetuksessa (HE 114/2017 vp).

*Valiokuntakäsittely*

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 18/2017 vp).

*Päätös*

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

**Laki**

**toisen kotimaisen kielen kokeilusta perusopetuksessa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

*Lain tarkoitus*

Tämän lain tarkoituksena on toteuttaa kokeilu kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoitettavaa toisen kotimaisen kielen opiskelua.

Kokeilun tarkoituksena on lisätä kokeiluun osallistuvien opetuksen järjestäjien mahdollisuuksia kielivalikoiman laajentamiseen ja saada tietoa kielivalintoihin liittyvistä tekijöistä ja selvittää valinnaisuuden lisääntymisen vaikutusta kielitaidon laajentumiseen sekä osaamisen vahvistumiseen. Kokeilussa on tarkoitus seurata vaikutuksia oppimistuloksiin, kielivalintoihin ja tarjontaan sekä vaikutusta oppilaiden perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Sen estämättä, mitä muualla laissa tai lain nojalla säädetään tai määrätään, tässä laissa tarkoitettuun kokeiluun osallistuvan oppilaan perusopetuksen oppimäärään sisältyy toisen kotimaisen kielen oppimäärän sijasta vieraan kielen oppimäärä.

## Eduskunnan vastaus EV 170/2017 vp

### 2 §

#### *Toimeenpano ja raportointi*

Kokeilun toimeenpanosta, seurannasta ja ohjeistuksesta vastaa Opetushallitus. Opetushallitus raportoi kokeilun etenemisestä opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää kokeiluun tarvittavat luvat.

Opetushallitus vahvistaa opetuksen järjestäjäkohtaiset kokeilusuunnitelmat ja antaa määräyksiä kokeilun toteuttamiseen, ohjeistamiseen ja kokeiluun liittyvään seurantaan ja tutkimukseen liittyvistä seikoista.

### 3 §

#### *Kokeilulupa*

Kokeilulupa myönnetään opetuksen järjestäjän hakemuksesta koulukohtaisesti. Luvassa määrätään koulu ja koulukohtainen oppilasmäärä, jolle enintään tarjotaan mahdollisuutta osallistua kokeiluun.

Opetuksen järjestäjän hakemuksen tulee sisältää riittävät tiedot kokeilun laajuudesta ja kokeiluun liittyvistä opetusjärjestelyistä, kokeiluun osallistuvista kouluista ja näiden kokeilun kohdeyhmään kuuluvien oppilaiden lukumäärästä, henkilökunnan riittävydestä sekä muista seikoista sen arvioimiseksi, onko kokeilu mahdollista toteuttaa laissa säädetyn mukaisesti.

Luvat myönnetään alueellisen ja kieliryhmittäisen edustavuuden sekä toista kotimaista kieltä korvaavan kieltenopetuksen tarjonnan monipuolisuuden ja muiden kieltenopetusta monipuolistavien tekijöiden perusteella.

Lupa kokeiluun voidaan myöntää sellaiselle opetuksen järjestäjälle, jolla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset toteuttaa kokeilu sen tarkoitusta vastaavalla tavalla. Luvan saanti edellyttää opetuksen järjestäjän sitoutumista myötävaikuttamaan kokeiluun liittyvään seurantatutkimukseen.

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

### 4 §

#### *Opetuksen järjestäjän kokeilusuunnitelma*

Opetuksen järjestäjän tulee noudattaa Opetushallituksen vahvistamaa kokeilusuunnitelmaa. Kokeilusuunnitelman tulee sisältää riittävät tiedot kokeiluun osallistuvien opetusjärjestelyistä, opetussuunnitelmista sekä kokeilun tulosten raportoinnista ja seurannasta.

### 5 §

#### *Kokeilun kohdejoukko*

Kokeiluun voivat osallistua luvan saaneiden opetuksen järjestäjien luvassa tarkoitettussa koulussa perusopetuksessa olevat oppilaat, jotka aloittavat 5. tai 6. vuosiluokalla 1 päivän elokuuta

## Eduskunnan vastaus EV 170/2017 vp

2018 alkavana lukuvuonna ja jotka eivät ennen kyseisen lukuvuoden alkua ole aloittaneet toisen kotimaisen kielen opiskelua. Kokeiluun ei kuitenkaan voi osallistua oppilas, joka jo opiskelee sellaista vieraan kielen oppimäärää, jolla toisen kotimaisen kielen oppimäärä on tarkoitus korvata, eikä muita korvaavia kieliä ole tarjolla.

Kokeiluun osallistuvan koulun kaikille 1 momentissa tarkoitetuille oppilaille, jotka ilman kokeiluun osallistumista aloittaisivat toisen kotimaisen kielen opinnot kyseisenä vuonna, on tarjottava mahdollisuutta osallistua kokeiluun.

Mahdollisuutta osallistua kokeiluun tarjotaan yhteensä enintään 2 200 oppilaalle. Kokeiluun osallistuminen on oppilaalle vapaaehtoista.

### 6 §

#### *Päätös oppilaan osallistumisesta kokeiluun*

Opetuksen järjestäjä tekee kokeiluluvassa mainitun koulun oppilaan huoltajan tai tämän muun laillisen edustajan hakemuksesta päätöksen oppilaan osallistumisesta kokeiluun. Opetuksen järjestäjän tulee ennen päätöksen tekemistä oppilasta ja hänen huoltajiaan tai muita laillisia edustajiaan kuulemalla varmistua siitä, että oppilas ja hänen huoltajansa tai muut lailliset edustajansa ovat tietoisia voimassa olevan lainsäädännön mukaisista kielitaitovaatimuksista.

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä 1 momentissa tarkoitettu hakemus, mikäli oppilas kuuluu 5 §:ssä tarkoitettuun kohdejoukkoon.

Opetuksen järjestäjän tulee oppilaan huoltajan tai tämän muun laillisen edustajan ennen seitsemännen vuosiluokan lukuvuoden alkamista tekemästä hakemuksesta peruuttaa 1 momentissa tarkoitettu päätös ja järjestää oppilaalle perusopetuslain (628/1998) 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua tukiopetusta toisen kotimaisen kielen opinnoissa. Mikäli hakemus tehdään seitsemännen vuosiluokan lukuvuoden alkamisen jälkeen, voi opetuksen järjestäjä hylätä hakemuksen, jos on ilmeistä, että perusopetuksen oppimäärän suorittaminen kohtuullisella työmäärällä järjestettävästä tukiopetuksesta huolimatta vaarantuu.

Muutoksenhausta tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä muutoksenhausta oppilaaksi ottamisesta perusopetuslaissa säädetään.

### 7 §

#### *Kokeilurekisteri*

Seurantatutkimuksen järjestämiseksi Opetushallitus muodostaa henkilörekisterin kokeiluun osallistuvista oppilaista. Rekisteriin kerättyjä tietoja saa käyttää kokeilun hallinnoinnissa, tilastoinnissa ja kokeilua koskevissa tutkimuksissa. Rekisterin tietoja saa yhdistää valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa ( / ) tarkoitettuihin tietoihin ja opetuksen- ja koulutuksen järjestäjien vastaaviin rekisteritietoihin kokeilun vaikutuksia tutkittaessa.

Rekisteriin saadaan kerätä ja tallentaa kokeiluun osallistuvan henkilön nimi ja valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa tarkoitettu oppijanumero.

## Eduskunnan vastaus EV 170/2017 vp

### 8 §

#### *Erityiset opetusjärjestelyt lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa*

Sen estämättä, mitä muualla laissa tai lain nojalla säädetään tai määrätään opiskelija, jonka perusopetuksen oppimäärään ei kokeiluun osallistumisen vuoksi ole sisällynyt toista kotimaista kieltä, tulee kokeiluun osallistuneen hakemuksesta vapauttaa velvollisuudesta sisällyttää lukio-laissa (629/1998) tarkoitettuun oppimäärään tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettuun ammatilliseen perustutkintoon toista kotimaista kieltä. Päätöksen tekee kyseisen koulutuksen järjestäjä. Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

### 9 §

#### *Avustus korkeakouluopintojen turvaamiseksi*

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää avustuksia toisen kotimaisen kielen tukikurssien järjestämiseen korkeakouluissa kokeiluun osallistuneiden toisen kotimaisen kielen opiskelumahdollisuuksien turvaamiseksi heidän suorittaessaan korkeakouluopintoja. Tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista valtionavustusten myöntämisen edellytyksistä voidaan antaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

### 10 §

#### *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_ . Lain 1—6 § ovat voimassa vuoden 2024 loppuun.

Helsingissä 12.12.2017

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri